

2. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М.: «Прогрес», 1982. – 754 с.
3. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования / Л. Дж. Гитман, М. Д. Джонк; пер. с англ. – М.: Дело, 1997. – 1008 с.
4. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи: пер. с англ. 2-го изд. – М.: Дело ЛТД, 1993. – 864 с.
5. Ball D. The future of Investing in Europe's Markets after MiFID / D. Ball. – John Wiles & Sons, Ltd, 2007.

Гладун О.Р.

магістр;

Ширяєва Л.В.

*доктор економічних наук, професор,
Одеський національний морський університет*

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АДМІНІСТРАЦІЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ»

Оцінка інвестиційної діяльності підприємства завжди знаходиться у сфері зацікавленості науковців – з теоретичної точки зору, для підприємств – з практичної в ракурсі визначення ефективності використання інвестиційних ресурсів, підвищення за їх рахунок результативності діяльності. Важливе значення також має виконання плану по інвестиційної діяльності, пошуку причин у разі невиконання плану та пошук способів реалізації заходів щодо дотримання політики напрямків розвитку підприємства.

Для підприємств портової діяльності (ППД) реалізація зазначених напрямків інвестиційної діяльності є актуальним через те, що ці підприємства є «фондоємними підприємствами та потребують постійного подолання технічного відставання у забезпеченні основних портових операцій» [1, с. 101].

В даному дослідженні проведемо оцінку інвестиційної діяльності ППД на прикладі Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (ДП «АМПУ»), яке створено в 2013 році в результаті реформи морської галузі України для управління державним майном в морських портах країни і його ефективного використання, створення механізмів для залучення інвестицій в портову інфраструктуру для її розвитку і стабільної роботи бізнесу. Серед інших завдань Адміністрації – підтримка паспортних глибин акваторій портів, забезпечення безпеки мореплавства та ін. [2].

Інвестиційна діяльність ДП «АМПУ» здійснюється згідно фінансового плану. Контроль за своєчасним складанням фінансових планів підприємств та виконанням показників затверджених фінансових планів підприємств здійснюють органи управління/відповідальні органи управління, тобто Міністерство інфраструктури України [3]. Необхідно зазначити, що за практикою фінансовий план ДП АМПУ затверджується несвоєчасно. Так, «за період 2015-2017 рр. відбувалося: у 2015 році – 16.09.2015 р., у 2016 році – 21.10.2015 р., у 2017 році – 12.07.2017 р., тобто з порушенням норм чинного законодавства» [4, с. 305].

Оцінка інвестиційної діяльності підприємства з позиції виконання плану ставить своєю задачею визначення факторів, що вплинули на фактичні показники, визначення ризиків інвестиційної діяльності, пошук резервів та заходів щодо виправлення ситуації, у випадку необхідності – перегляд існуючих планів та завдань підприємства.

Дамо оцінку виконання фінансового плану ДП «АМПУ» за розділом «Інвестиційна діяльність підприємства», аналітичні дані наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Оцінка виконання фінансового плану ДП «АМПУ» за розділом «Інвестиційна діяльність підприємства» у 2017-2018 роках

Показники	2017			2018		
	план	факт	Виконання плану	план	факт	Виконання плану
	тис грн		%	тис грн		%
Капітальні інвестиції, усього	3 946 129	1 608 204	40,8	2 822 949	1 415 824	50,2
капітальне будівництво	389 662	28 711	7,4	712 317	147 211	20,7
придбання (виготовлення) основних засобів	975 399	40 415	4,1	246 810	147 317	59,7
придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	2 954	4 530	153,4	5 784	8 064	139,4
придбання (створення) нематеріальних активів	49 566	14 344	28,9	39 683	15 532	39,1
модернізація, модифікація (добудова, дообладнання, реконструкція) основних засобів	2 475 881	1 514 662	61,2	1 771 958	1 094 984	61,8
капітальний ремонт	52 667	5 542	10,5	46 397	2 716	5,9

Джерело: розраховано з використанням [5]

За даними табл. 1 встановлено, що загальні капітальні інвестиції складають 50,2% від плану. Майже по всіх показниках фактичні значення не досягають планових. Тільки по придбанню (виготовленню) інших необоротних матеріальних активів план виконано на 139,4%.

Найбільші розходження фактичних показників від планових спостерігаються по об'єктам капітального будівництва – план виконано всього на 20,7%. До цих об'єктів відносяться: прокладка кабельної мережі, створення системи охоронної сигналізації периметру і зон обмеженого доступу, проект берегоукріплення території, будівництво причалів та ін.

До причин невиконання плану за розділом «Інвестиційна діяльність підприємства» відносяться:

- наявність судових процесів між сторонами щодо договірних відносин;
- відсутність дозволу на проведення робіт на землях водного фонду в міністерстві екології та природних ресурсів України, за рахунок чого роботи розпочато з затримкою;
- відсутність правовстановлюючих документів на земельну ділянку будівництво накопичувальної стоянки під великовантажний автотранспорт;
- відміна закупівель по деяким об'єктам з причини відхилення всіх тендерних пропозицій згідно з Законом України «Про публічні закупівлі»; порушення договірних зобов'язань підрядниками за укладеними договорами;
- відміна оголошених торгів від 03.07.2018 по реконструкції гідротехнічної частини причалів № 11-17;
- збільшення вартості робіт за діючими договорами на розробку проектної документації;
- затримання виконання робіт на об'єктах у зв'язку зі змінами технології.

Структурні зсуви по показниках інвестиційної діяльності, що відбулися за аналізований період, наведено у табл. 2.

Аналітичні дані табл. 2 свідчать про значні структурні зміни фактичних показників від планових. У 2017 році найбільші коливання спостерігалися по капітальному будівництву, придбанню (виготовленню) основних засобів та модернізації, модифікації (добудова, дообладнання, реконструкція) основних засобів у бік збільшення останніх. У 2018 році ситуація майже не змінилася по всім показникам за виключенням придбання (виготовлення) основних засобів.

Таблиця 2

**Структура показників інвестиційної діяльності
ДП «АМПУ» у 2017-2018 рр.**

Показники	2017		2018	
	план	факт	план	факт
Капітальні інвестиції, усього	100	100	100	100
капітальне будівництво	9,9	1,8	25,2	10,4
придбання (виготовлення) основних засобів	24,7	2,5	8,7	10,4
придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	0,1	0,3	0,2	0,6
придбання (створення) нематеріальних активів	1,3	0,9	1,4	1,1
модернізація, модифікація (добудова, дообладнання, реконструкція) основних засобів	62,7	94,2	62,8	77,3
капітальний ремонт	1,3	0,3	1,6	0,2

Джерело: розраховано з використанням [5]

На підставі вищесказаного можна зробити висновок, що на підприємстві спостерігається невиконання фінансового плану за останні два роки практично по всім показникам інвестиційної діяльності. Основними факторами невиконання є правові аспекти (відсутність дозволу на проведення робіт, відсутність правовстановлюючих документів та ін.), економічні аспекти (збільшення вартості робіт) та технологічні аспекти (зміни технології). Важливим фактором, стримуючим інвестиційний розвиток підприємств портової діяльності, є дефіцит джерел фінансування. Так, повністю відсутні кошти бюджетного фінансування для цих цілей, залучення кредитних коштів, навіть при закладені їх план, не відбувається. ППД для забезпечення інвестиційних проектів повністю використовують власні кошти.

Зарубіжний досвід показує, що багато урядів безпосередньо чи опосередковано беруть участь у розвитку морських портів у вигляді прямого фінансування базової портової інфраструктури. Така участь обґрунтовується тим, що інвестиції у портові активи мають сильний прямий та непрямий ефект мультиплікатора на всю національну економіку в цілому [1, с. 102].

Отже, для подальшого розвитку інвестиційної діяльності підприємств портової діяльності необхідно підтримка держави, перегляд існуючих джерел фінансування у напрямку притягнення кредитних коштів у розмірах дотримання фінансової стійкості та пошук шляхів правового дотримання укладених договорів по інвестиційних проектах. Крім того, необхідно звернути увагу на пошук внутрішніх резервів щодо скорочення витрат та недопущення ситуацій по підвищенню витрат по укладеним договорам. При

такому підході фактичні показники фінансового плану за розділом «Інвестиційна діяльність підприємства» будуть виконуватися, і, як наслідок, підвищиться ефективність використання ресурсів підприємств портової діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ширяєва Л.В., Онешко С.В., Кузнецова Г.А. До питання підвищення ефективності використання гідротехнічних споруд підприємств портової діяльності. *Розвиток методів господарювання та управління на транспорті*. 2018. № 4(65). С. 97-111.
2. Офіційний сайт ДП «Адміністрація морських портів України». URL: <http://uspa.gov.ua>
3. Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 205 від 2 березня 2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0300-15>
4. Онешко С.В., Кукшинова О.О. Економіко-правові аспекти формування доходів підприємств портової діяльності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 64. С. 300-310.
5. Офіційний сайт Міністерство інфраструктури України: Звіти про виконання фінансового плану підприємств за 2018 рік та пояснювальні записки до них. URL: <https://mtu.gov.ua/news/29813.html?PrintVersion>

Головко Р.А.

аспірант,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

РОЛЬ КООПЕРАЦІЇ У РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Однією з характерних рис сучасного етапу розвитку економічних відносин в агропромисловому виробництві країни є створення різних форм кооперації. Кооперація дозволяє організувати крупне виробництво, концентруючи його засоби в певних масштабах і просторових межах. При кооперації собівартість одиниці продукції знижується, оскільки основний та обіговий капітал застосовується спільно і розподіляється на більшу масу виробленої продукції. Саме поділ праці зумовлює спеціалізацію виробництва і є основою розвитку суспільного поділу праці. Розвиток спеціалізації виробництва зумовлює необхідність кооперування